

Sveriges groddjur

Groddjur finns över hela jorden förutom på Antarktis. Det finns ungefär 7 200 olika arter av groddjur i världen. I Sverige finns 13 arter. Av dessa är två salamandrar, tre paddor och åtta grodor.

Grodans livscykel

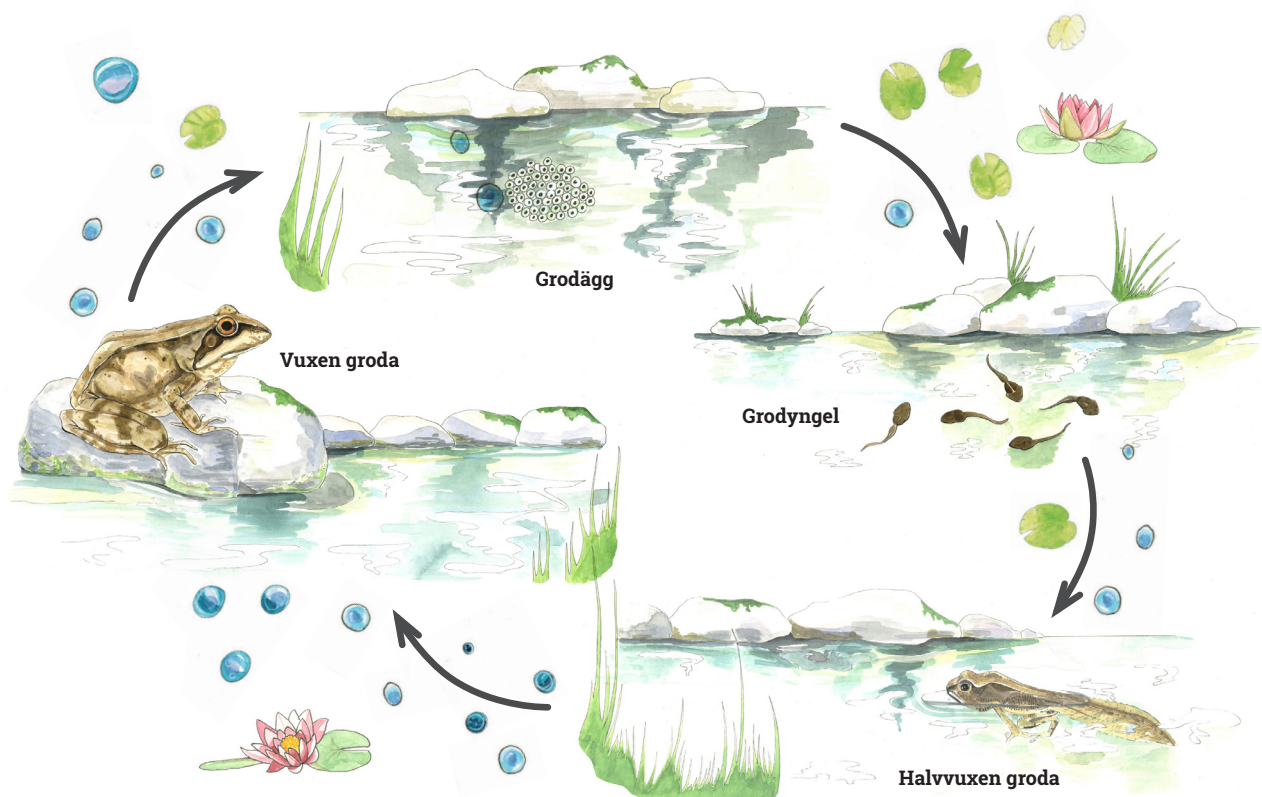
Grodans livscykel brukar delas in i fyra stadier: ägg, yngel, halvvuxen groda och fullvuxen groda. Hur lång tid det tar från ägg till vuxen groda varierar mellan 1-4 månader, beroende på art och hur gynnsam miljön är för grodans utveckling.

Grodägg. Grodägg kallas också för grodrom. Grodägg är små svarta prickar med ett mjukt skal som liknar gelé. Honan lägger sina ägg i pölar och vattendrag där fisk inte får tag på dem. En groda lägger omkring 1000–3000 grodägg men bara omkring 5 av dem utvecklas till vuxna grodor.

Grodyngel. Ur grodäggen kläcks små larver med svans som kallas för grodyngel. Ynglen andas med gälar. De äter alger, växtdelar och smådjur. Efter ett tag börjar det växa ut ben, först bakben därefter framben. Samtidigt som benen växer ut försvinner gälarna. De får lungor och måste nu upp till ytan för att kunna andas. Men de kan även andas genom sin hud.

Halvvuxen groda. Efter en tid börjar grodynglens svans att försvinna och de utvecklar en tunga. Den halvvuxna grodan lever fortfarande i vattnet.

Vuxen groda. I det sista utvecklingsstadiet är grodan redo att ta steget upp på land. Den vuxna grodan har nästan inga likheter med ett grodyngel. Den har ingen svans och inga gälar men däremot en tunga, lungor och ben både fram och bak. Denna omvandling kallas för metamorfos. När grodor är runt 3–4 år kan de para sig och honorna lägga nya ägg.

Boplats

Groddjur lever både i vatten och på land. Det vetenskapliga namnet är Amphibia. Amphibia kommer från grekiskan och betyder just "lever på båda sidor".

Groddjur lever största delen av året på land. De övervintrar i håligheter, stockar, stenar, trädrötter, stenhögar och frostfria vattendrag.

Föda

Vuxna groddjur äter mestadels insekter som flugor och spindlar men även sniglar och maskar.

Groddjur blir också själva till mat åt till exempel fåglar, ormar och mindre däggdjur.

Fortplantning

När groddjur vaknar efter vinterdvalan beger de sig till sina lekvatten. De återvänder till samma vatten som de själva föddes i. De vandrar under natten. Färden kan ta mellan ett och tio dygn.

Paddorna använder, till skillnad från grodorna, den djupare delen av lekvattnet. Vattentemperaturen måste vara minst åtta grader för att leken skall komma i gång.

Grodor och paddor har yttre befruktning. Det betyder att hanen befruktar äggen (rommen) samtidigt som honan lägger dem i vattnet. Salamandrar har inre befruktning.

Groddjur som lever vilt kan bli mellan 7 och 10 år gamla.

Fridlysning

Flera av Sveriges groddjur minskar i antal och en del riskerar att dö ut. Därför är alla groddjur i Sverige fridlysta.

Obs! Vissa undantag finns för de tre vanligaste arterna av grodor och kräldjur. Det är till exempel tillåtet att samla in lite rom av vanlig groda, vanlig padda och åkergroda för att studera deras utveckling om man sedan släpper tillbaka dem på samma plats som de samlades in.

Centrala begrepp

- groddjur
- groda/padda/salamander
- art
- hona/hane
- livscykel
- grodrom
- yngel
- gälar
- lungor
- befruktning
- övervintring
- fridlysning
- *amfibier*
- *metamorfos*

